

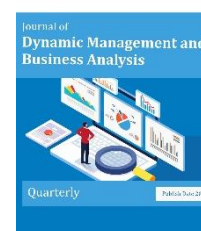

Journal Website

Article history:
Received 23 September 2024
Revised 15 November 2024
Accepted 26 November 2024
Published online 31 Dec.2024

Dynamic Management and Business Analysis

Volume 3, Issue 5 , pp 200-217

E-ISSN: 3041-8933

The Impact of Political Factors on Financial Statement Fraud

Maryam Bandanipour¹, Habibollah Nakhaei²*, Zohreh Hajiha³, Karim Nakhaei⁴

1. PhD student, Department of Accounting, Birjand Branch, Islamic Azad University, Birjand, Iran.

2. Assistant Professor, Department of Accounting, Birjand Branch, Islamic Azad University, Birjand, Iran (Corresponding Author).

3. Professor, Department of Accounting, South Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

4. Assistant Professor, Department of Accounting, Birjand Branch, Islamic Azad University, Birjand, Iran.

* Corresponding author email address: hnakhaei@iaubir.ac.ir

Article Info

Article type:

Original Research

How to cite this article:

Bandanipour M, Nakhaei H, Hajiha Z, Nakhaei K. (2024). The Impact of Political Factors on Financial Statement Fraud. *Dynamic Management and Business Analysis*, 3(5), 200-27.

<https://doi.org/10.22034/dmbaj.2024.2047696.1210>

© 2024 the author(s). Published by Knowledge Management Scientific Association. This is an open access article under the terms of the Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) License.

ABSTRACT

Objective: The purpose of this research is to examine the impact of political factors on financial statement fraud in companies listed on the Iranian stock market.

Methodology: This research is applied in terms of its objective and uses a mixed exploratory (qualitative-quantitative) data approach. The statistical population for the qualitative part includes document analysis, literature review, and interviews using the Delphi method. The sample for the qualitative part was selected non-randomly and purposefully from a community of financial, economic, and academic experts. The statistical population for the quantitative part comprises all university professors and economic and financial managers in the country during the year 2023. Sampling was performed using multi-stage cluster sampling, with a sample size of 210 individuals determined through structural equation modeling. The research objectives were analyzed using a questionnaire and structural equation modeling in SmartPLS software.

Findings: The results showed that the political factors are composed of two components: 1) Individual factors, including political orientation and major shareholders, and 2) Organizational factors, which in this study include political communications, retirement of provincial officials, political stability, economic policy, political changes, and government supervision. Fraud consists of two components: 1) Internal factors, including corporate governance, financial forecasting goals, active personality traits, operational characteristics, liquidity, financial stability, external pressure expectations, declining product industry customers, and industry decline, and 2) External factors, including decreased industry profit margins due to external pressures and political conditions, rapid technological changes, monopolistic conditions in suppliers and wholesalers of the industry, the need for capital increase by management, increased use of estimation bases that are allowed according to standards for a specific industry, failure to apply a reasonable basis in accounting estimates by management, the necessity for investors to compare the company with similar companies, and the lack of timely and appropriate documentation for transactions. Additionally, the results indicated that political factors have a significant impact on financial fraud in companies listed on the Iranian stock market.

Conclusion: The research results showed that political factors have a significant impact on financial fraud in Iranian stock market companies.

Keywords: *Political factors, fraud, financial statements*

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

In contemporary business environments, fraud manifests in various forms across enterprises of all sizes, including small, medium, and large organizations. Among the prevalent types of fraud are asset embezzlement and the creation of fraudulent financial statements. Asset embezzlement involves the misappropriation or theft of company assets for personal gain, such as unauthorized use of company funds, theft of inventory, or the misuse of official vehicles for personal purposes. Conversely, fraudulent financial statements entail the manipulation or concealment of financial information to deceive stakeholders. This manipulation often aims to attract investor interest by presenting an inflated or distorted view of a company's financial health (Serly & Eddy, 2020).

The escalation of corporate fraud incidents, particularly those involving financial statement manipulation, has paralleled the increasing complexity and expansion of business operations. High-profile cases like Enron, WorldCom, Tyco, and others have underscored the destructive impact of fraudulent activities, resulting in significant financial losses, erosion of investor trust, and widespread skepticism in financial markets (Abdullahi et al., 2015). Financial fraud not only undermines trust between companies and market participants but also threatens the very existence and efficiency of capital markets (Liao et al., 2019).

Political connections within corporations have emerged as a critical factor influencing the prevalence of financial fraud. Individuals with political affiliations may leverage these relationships to facilitate fraudulent activities, believing that their political ties can shield them from detection and repercussions (Al-dhamari & Ismail, 2019). The literature suggests that political connections can provide easy access to external resources and preferential contracts, thereby influencing investment decisions and operational strategies. These connections may also lead to suboptimal investment choices, driven by political rather than economic objectives, ultimately resulting in financial misreporting to achieve desired outcomes (Agrawal & Knoeber, 2020).

Moreover, organizational motivations to present an improved financial performance or to enhance managerial reputations can drive the manipulation of financial statements. Managers and accountants may engage in fraudulent reporting to meet financial targets, secure bonuses, or maintain a favorable image among stakeholders, thereby diminishing the overall quality and reliability of financial disclosures (Duan & Wein, 2021). The interplay between political factors and internal organizational pressures creates a conducive environment for financial fraud, necessitating a comprehensive investigation into the underlying mechanisms and contributing factors.

Given the significance of these issues, the present study aims to address the research question: What is the impact of political factors on financial statement fraud in companies listed on the Tehran Stock Exchange? This investigation seeks to elucidate the specific political and organizational variables that contribute to fraudulent financial reporting, thereby providing insights for policymakers, regulators, and corporate governance bodies to mitigate such malpractices.

Methodology

This study employs a mixed-methods approach, integrating both qualitative and quantitative research methodologies to provide a comprehensive analysis of the factors influencing financial statement fraud. The research is classified as library-based, developmental, and applied, utilizing both time-series and cross-sectional data. Data collection was conducted through descriptive-survey techniques, incorporating both library resources and fieldwork.

The qualitative component involved a purposive sampling of experts, including academic scholars, financial auditors, economic specialists in the field of auditing and fraud, senior managers from prominent companies listed on the Tehran Stock Exchange, and economic professors with practical auditing experience. A total of ten experts were selected, comprising five academic members, three specialists from the Tehran Stock Exchange, and two senior auditing officials. The Delphi-Fuzzy technique was employed to gather and refine expert opinions, ensuring the validity and reliability of the qualitative data.

For the quantitative aspect, the study targeted a sample size of 220 individuals, including university professors and senior financial managers from Tehran Stock Exchange-listed companies. After excluding incomplete responses, data from 210 participants were analyzed. A multi-stage cluster random sampling method was utilized to ensure geographical representation, selecting ten provinces randomly, followed by five cities within each province, and subsequently targeting specific universities and companies within those cities. Questionnaires were distributed randomly among eligible participants within each selected institution.

Data collection instruments included structured questionnaires with closed-ended questions using a five-point Likert scale to assess various constructs related to political factors and financial fraud. The questionnaires were developed based on existing literature and validated through expert feedback and statistical measures such as Cronbach's alpha to ensure internal consistency and reliability. Data analysis was performed using descriptive and inferential statistical techniques, employing software tools like SPSS-21 for initial data processing and Smart PLS for structural equation modeling.

Findings

The demographic analysis of the respondents revealed a diverse sample in terms of age, work experience, and gender. Specifically, 6% of respondents were under 40 years old, 22% were between 40 to 45 years, 41% between 46 to 50 years, and 31% were above 50 years. Regarding work experience, 11% had less than seven years, 29% had between seven to thirteen years, 32% had fourteen to twenty years, and 28% had over fifty years of experience. Gender distribution showed that 57% of the respondents were male, and 43% were female.

Statistical tests, including the Kolmogorov-Smirnov test, indicated that the data followed a normal distribution, as all significance levels were above 0.05. The Delphi results identified key components and indicators related to political factors and financial fraud. Political factors were categorized into individual factors (political orientation and major shareholders) and organizational factors (political connections, retirement of provincial officials, political stability, economic policies, political changes, and government supervision). Similarly, financial fraud factors were divided into internal factors (corporate governance, predicted financial goals, active personality traits, operational characteristics, liquidity, financial stability,

external expectations, industry customer decline, and industry downturn) and external factors (reduced industry profit margins due to external and political pressures, rapid technological changes, market monopolies, need for increased capital, use of non-standard estimation bases, lack of reasonable accounting estimations, necessity for investor comparisons, and inadequate transaction documentation).

Structural equation modeling (SEM) was employed to analyze the relationships between these factors. The SEM results demonstrated significant associations between political factors and financial fraud indicators. Specifically, individual political orientations and the influence of major shareholders were found to directly and indirectly impact the likelihood of financial statement manipulation. Organizational political connections, including relationships with retired provincial officials and government supervision, were also significant predictors of fraudulent activities within companies.

Furthermore, internal factors such as robust corporate governance and well-defined financial goals were inversely related to financial fraud, indicating that stronger governance structures and clear financial objectives reduce the propensity for fraudulent reporting. Conversely, external pressures like reduced industry profit margins and technological changes were positively correlated with financial fraud, suggesting that companies under significant external stress are more likely to engage in deceptive financial practices to maintain profitability and investor confidence.

The t-test analysis of the questionnaire responses affirmed the validity of the measurement instruments, as all items significantly exceeded the expected mean values, reinforcing the reliability of the findings. The demographic variables did not show significant variations in responses, indicating that the observed relationships were consistent across different age groups, experience levels, and gender categories.

Discussion and Conclusion

The study reveals that political factors play a substantial role in influencing financial statement fraud among companies listed on the Tehran Stock Exchange. The identified political factors are bifurcated into individual and organizational dimensions. Individual factors include political orientation and the presence of major shareholders with significant voting power. Politically oriented individuals may manipulate financial information to align with specific political agendas, thereby compromising the integrity of financial reports. Major shareholders, who hold considerable ownership stakes, may exert pressure on management to achieve unrealistic financial targets, leading to fraudulent reporting practices to meet these expectations.

Organizational factors encompass political connections, the retirement of provincial officials, political stability, economic policies, political changes, and government supervision. Political connections can provide companies with preferential access to resources and favorable regulatory conditions, which may reduce the perceived risk of engaging in fraudulent activities. The retirement of provincial officials may lead to shifts in political influence, prompting companies to alter their financial reporting to maintain favorable relations or secure future contracts. Political stability generally acts as a deterrent to fraud by fostering an environment of transparency and accountability, whereas political instability can create uncertainties that encourage fraudulent behavior as companies strive to navigate fluctuating regulatory landscapes.

Internal factors influencing financial fraud include corporate governance, financial goals, active personality traits of managers, operational characteristics, liquidity, financial stability, external expectations, industry customer decline, and industry downturn. Strong corporate governance mechanisms, such as independent auditing and rigorous internal controls, are essential in mitigating fraud by enhancing transparency and accountability. Clear and achievable financial goals reduce the pressure on managers to resort to fraudulent practices. Conversely, external expectations and industry-specific challenges, such as declining customer bases and overall industry downturns, can exacerbate the pressure to manipulate financial statements to preserve company value and investor confidence.

External factors identified in the study, such as reduced industry profit margins, rapid technological advancements, market monopolies, and the necessity for increased capital, further contribute to the propensity for financial fraud. Companies facing declining profit margins due to external and political pressures may engage in fraudulent reporting to present a more favorable financial position. Rapid technological changes can strain a company's operational capacities, leading to misreporting as a means to cope with technological investments or obsolescence. Market monopolies may result in complacency or overconfidence, reducing the perceived need for accurate financial reporting and increasing the likelihood of fraudulent activities.

The study underscores the critical importance of robust corporate governance and stringent regulatory oversight in curbing financial fraud. Enhanced supervision by governmental and regulatory bodies, coupled with the implementation of transparent reporting standards, can significantly reduce the opportunities for fraud. Additionally, fostering an organizational culture that emphasizes ethical behavior and accountability is paramount in preventing fraudulent practices. Companies must prioritize the establishment of comprehensive internal controls and the promotion of ethical standards to mitigate the risk of financial statement manipulation.

In conclusion, the research highlights the multifaceted impact of political factors on financial statement fraud in Tehran Stock Exchange-listed companies. Both individual and organizational political influences significantly contribute to the prevalence of fraudulent reporting practices. To address these challenges, the study recommends several strategies, including:

1. **Commitment to Political and Economic Accountability:** Managers should adhere to political and economic responsibilities by complying with relevant laws and regulations, thereby reducing opportunities for fraud.
2. **Implementation of a Fair Shareholding System:** Establishing a balanced shareholding structure can prevent excessive concentration of power among major shareholders, thereby mitigating undue influence on financial reporting.
3. **Strengthening Political Structures:** Enhancing the capability and structure of political institutions to develop and enforce financial regulations can bolster market integrity and reduce fraudulent activities.
4. **Enhancing Supervisory Mechanisms:** Increasing government oversight and intensifying regulatory scrutiny of company operations can serve as effective deterrents against financial fraud.

By addressing these recommendations, stakeholders can foster a more transparent and accountable corporate environment, thereby safeguarding the integrity of financial markets and restoring investor confidence.

تأثیر عوامل سیاسی بر تقلب در صورت‌های مالی

مریم بندانپور^۱، حبیب‌اله نخعی^۲، زهره حاجیها^۳، کریم نخعی^۴

۱. دانشجوی دکتری، گروه حسابداری، واحد بیرجند، دانشگاه آزاد اسلامی، بیرجند، ایران.

۲. استادیار، گروه حسابداری، واحد بیرجند، دانشگاه آزاد اسلامی، بیرجند، ایران (نویسنده مسئول).

۳. استاد، گروه حسابداری، واحد تهران جنوب، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

۴. استادیار، گروه حسابداری، واحد بیرجند، دانشگاه آزاد اسلامی، بیرجند، ایران.

*ایمیل نویسنده مسئول: hnakhaei@iaubir.ac.ir

اطلاعات مقاله

چکیده

نوع مقاله

پژوهشی/اصیل

نحوه استناد به این مقاله:

بندانپور م، نخعی ح، حاجیها ز، نخعی ک. (۱۴۰۳). تأثیر عوامل سیاسی بر تقلب در صورت‌های مالی. مدیریت پویا و تحلیل کسب و کار، ۳(۵)، ۲۱۷-۲۰۰.

© ۱۴۰۳ تمامی حقوق انتشار این مقاله متعلق به نویسنده(گان) است. انتشار این مقاله به صورت دسترسی آزاد مطابق با گواهی (CC BY 4.0) صورت گرفته است.

هدف: هدف از پژوهش حاضر، بررسی تأثیر عوامل سیاسی بر تقلب در صورت‌های مالی در شرکت‌های پذیرفته شده در بازار سرمایه ایران است. **روش‌شناسی:** پژوهش حاضر از نظر هدف، کاربردی؛ به لحاظ نوع داده آمیخته اکتشافی (کیفی-کمی) است. جامعه آماری بخش کیفی سندکاوی و بررسی ادبیات و پیشینه پژوهش و مصاحبه به روش دلفی، نمونه‌گیری بخش کیفی به صورت غیر تصادفی هدفمند از بین جامعه‌ی خبرگان مالی و اقتصادی و دانشگاهی صورت پذیرفت. جامعه آماری بخش کمی کلیه اساتید دانشگاه و مدیران اقتصادی، مالی کشور در سال ۱۴۰۲ و نمونه‌گیری به صورت تصادفی خوشه‌ای مرحله‌ای و حجم نمونه ۲۱۰ نفر بر اساس محاسبه حجم نمونه در معادلات ساختاری انجام شد. سپس با استفاده از ابزار پرسشنامه با روش معادلات ساختاری در نرم افزار Smart-pls، به بررسی اهداف پژوهش پرداخته شد. **یافته‌ها:** نتایج پژوهش نشان داد که مؤلفه‌های تشکیل‌دهنده عوامل سیاسی، دارای ۲ مؤلفه (۱) عوامل فردی که شامل گرایش سیاسی و سهامدار عمده، (۲) عوامل سازمانی: در این پژوهش شامل: ارتباطات سیاسی، بازنشستگی مقامات استانی، ثبات سیاسی، سیاست اقتصادی، تغییرات سیاسی، نظارت دولت، می‌باشد. تقلب دارای ۲ مؤلفه (۱) عوامل داخلی که شامل: حاکمیت شرکتی، اهداف پیش بینی شده مالی، ویژگی شخصیتی فعال، ویژگی‌های عملیاتی، نقدینگی و ثبات مالی، فشار انتظارات بیرونی، کاهش مشتریان محصول صنعت و نزول صنعت (۲) عوامل خارجی: شامل: کاهش حاشیه سود صنعت در نتیجه فشارهای بیرونی و شرایط سیاسی، تغییرات سریع تکنولوژی، وجود انحصار در عرضه کنندگان و عمده فروشان صنعت، نیاز به افزایش سرمایه توسط مدیریت، استفاده بیشتر از مبنای برآوردی که طبق استانداردها برای صنعت خاص مجاز است، عدم به کارگیری مبنای معقولی در محاسبه برآوردهای حسابداری توسط مدیریت، لزوم مقایسه شرکت با شرکت‌های مشابه به وسیله سرمایه گذاران، عدم تهیه مستندات مناسب و به موقع برای معاملات می‌باشد. همچنین نتایج نشان داد که عوامل سیاسی بر تقلب مالی شرکت‌های پذیرفته شده در بازار سرمایه ایران تأثیر معنی‌دار دارد. **نتیجه‌گیری:** نتایج پژوهش نشان داد که عوامل سیاسی تأثیر قابل توجهی بر تقلب مالی در شرکت‌های بورس ایران دارند.

کلیدواژه‌گان: عوامل سیاسی، تقلب، صورت‌های مالی

در زندگی روزمره، کلاهبرداری به انواع مختلف در کسب و کارهای خرد، کوچک، متوسط و بزرگ رخ داده است. این تقلب‌ها شامل اختلاس دارایی‌ها و صورت‌های مالی تقلبی می‌شوند. اختلاس دارایی یک نوع عمل کلاهبرداری است که با استفاده یا دزدیدن اموال شرکت برای منافع شخصی انجام می‌شود (Rout, 2024; Sulaiman, 2024; Sure, 2024). برای مثال، استفاده از پول شرکت، سرقت موجودی کالاهای شرکت، یا استفاده از خودروهای رسمی برای مقاصد شخصی. از طرفی، صورت‌های مالی متقلبانه نوعی عمل تقلب است که از طریق پنهان کردن اطلاعات مالی انجام می‌شود. در این حالت، تنظیم کنندگان صورت‌های مالی محتوا را به منظور فریب خوانندگان صورت‌های مالی، برای منافع شرکتی یا شخصی تغییر می‌دهند. افزایش روزافزون توسعه، سطح تقلب را افزایش داده است و یکی از آن‌ها صورت‌های مالی متقلبانه است. شرکت‌ها که در تقلب صورت‌های مالی دست دارند، این صورت‌ها را به منظور جلب علاقه سرمایه‌گذاران برای سرمایه‌گذاری در شرکت، دستکاری می‌کنند. برخی مثال‌های کلاهبرداری که در جهان رخ داده است عبارتند از شرکت بهداشت جنوبی، انرون، ورلدکام، تایکو، تجارت بین‌الملل و بانک‌های اعتباری و بسیاری موارد دیگر (Serly & Eddy, 2020).

با توجه به حوادث و رویدادهای اخیر در زمینه اختلاس‌های بانکی و رسوایی‌های حسابداری مالی شرکت‌ها، موضوع تقلب و کلاهبرداری به یکی از اخبار غیرمنتظره روزمره تبدیل شده است. برخی موارد مانند انرون، ورلدکام و تایکو از جمله برجسته‌ترین نمونه‌هایی هستند که تحت تأثیر مخرب کلاهبرداری قرار گرفته‌اند. این رسوایی‌های پرهزینه باعث افزایش نگرانی‌های جهانی درباره تقلب شده‌اند، که میلیاردها دلار ارزش سهامداران را از بین برده و منجر به از دست دادن سرمایه‌گذاران و اعتماد عمومی در بازارهای مالی شده است (Abdullahi et al., 2015; Yazdan Panah & Ahmadi Mousavi, 2023).

تقلب به طور کلی یک عمل غیرقانونی و نقض قانون است که هدف آن نفع شخصی است. تقلب مالی اعتماد بین شرکت‌ها و فعالان بازار را تضعیف می‌کند و موجودیت و کارایی بازار سرمایه را تهدید می‌کند (Liao et al., 2019). تقلب در صورت‌های مالی انگیزه و پشتوانه قوی برای فرد متقلب می‌طلبد که به بیان الذمیری (۲۰۱۹) روابط سیاسی می‌تواند انگیزه و پشتوانه لازم را برای فرد متقلب فراهم نماید، چرا که با این ذهنیت که با بهره‌گیری از روابط سیاسی خود می‌تواند با تقلب و رانت‌های موجود منفعت زیادی کسب نمایند. در ادبیات موجود مستند شده است که ارتباط سیاسی از طریق دسترسی آسان به منابع خارجی و قراردادهای مبتنی بر روابط، منابع ارزشمندی برای شرکت فراهم می‌کند و بر تصمیم‌های سرمایه‌گذاری اثر می‌گذارد. از سویی ارتباطات سیاسی می‌تواند به کاهش مشکلات ناشی از محدودیت‌های مالی کمک کند و سرمایه لازم را برای فعالیت‌های سرمایه‌گذاری شرکت فراهم کند. با وجود این، دسترسی به سرمایه خارجی زیاد از طریق ارتباطات سیاسی، شرکت را به سرمایه‌گذاری‌های پایین تر از حد بهینه تشویق می‌کند. از سوی دیگر، ارتباطات سیاسی ممکن است با مداخله شدید دولت و انحراف از اهداف نهایی شرکت همراه باشد. بنابراین، برای دستیابی به اهداف اجتماعی یا سیاسی‌ای که دولت به آن‌ها علاقه دارد، مدیران ارشد شرکت‌ها مجبور می‌شوند در پروژه‌های غیرسودآور سرمایه‌گذاری کنند؛ پروژه‌هایی که از لحاظ سیاسی مطلوب است ولی موجب ناکارایی سرمایه‌گذاری و عملکرد ضعیف شرکت می‌شود، لذا در نهایت مدیریت اقدام به دستکاری صورت‌های مالی می‌نماید (Al-dhamari, 2019 & Ismail). از سوی دیگر دلایل بسیاری از جمله عالی نشان دادن وضعیت سوددهی شرکت و مناسب جلوه دادن عملکرد مدیران سبب می‌شود که مدیران یا حسابداران در به تقلب در صورت‌های مالی بزنند که این عمل کیفیت صورت‌های مالی را کاهش می‌دهد (Duan, 2021 & Wein).

عامل دیگری که می‌تواند منجر به مدیریت سود شود ارتباطات سیاسی می‌باشد که می‌تواند تقلب در صورت‌های مالی را افزایش و در نهایت منجر به مدیریت سود. استدلال شده است که فعالیت مدیران سیاسی از شفافیت کمتری برخوردار است و مدیران اطلاعات سیاسی را از سهامداران پنهان می‌کنند. در نتیجه مدیران در زمینه سرمایه‌گذاری، ممکن است بازده بلند مدت پروژه‌های سودآور را فدای بازده کوتاه مدت کنند و در نتیجه در مقاطع ی‌مجبور به مدیریت سود و در ثانی برای رسیدن به مقاصد سیاسی خود دست به تقلب در صورت‌های مالی بزنند (Agrawal & Knoeber, 2020). ارتباط سیاسی، عملکرد شرکت را از طریق کانال‌های مختلفی همچون تسهیل دسترسی به وام‌های بانکی و مواد اولیه، مقررات آسان و پرداخت مالیات سبک تر، بهبود می‌بخشد. با وجود این، همان طور که بسیاری از محققان بیان کرده اند، ارتباطات سیاسی بر روابط شرکت تأثیر منفی می‌گذارد (Saeed et al., 2016). حال باتوجه به اهمیت موضوع، پژوهش حاضر در صدد پاسخگویی به این سوال است که عوامل سیاسی چه تاثیری بر تقلب در صورت‌های مالی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران دارند؟

روش پژوهش

روش پژوهش از حیث محیط کتابخانه‌ای، از نظر هدف توسعه‌ای و کاربردی، از نظر زمان گردآوری داده سری زمانی و مقطعی، از نظر روش گردآوری داده‌ها توصیفی- پیمایشی و از نظر ماهیت از روش پژوهش ترکیبی یا آمیخته از طریق تلفیق روش‌های کیفی و کمی استفاده شده است. جامعه آماری در بخش کیفی، خبرگان دانشگاهی و مالی، خبرگان اقتصادی مرتبط با حوزه حسابرسی و تقلب، مدیران ارشد شرکت‌های شاخص پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، مدیران اقتصادی و اساتید اقتصاد کشور می‌باشند که از سوابق اجرایی در در زمینه حسابرسی برخوردار بوده و به اصطلاح خبرگان آگاه نام دارند. این گروه برای انجام بخش کیفی پژوهش انتخاب و در فرایند پژوهش با استفاده از روش دلفی فازی شرکت کردند. جامعه آماری پژوهش در بخش کمی شامل مدیران و کارشناسان ارشد جامعه دانشگاهی و اقتصادی و مالی کشور در حوزه مالی و بورس در سال ۱۴۰۲، می‌باشند. برای تعیین حجم نمونه در بخش کیفی و تعیین این گروه از خبرگان از روش نمونه‌گیری غیرتصادفی هدفمند استفاده شد. بنابراین خبرگان نمونه پژوهش در دو دسته آکادمیک و عملیاتی تقسیم می‌شوند و افرادی می‌باشند که از نظر آگاهی و اطلاعات در زمینه حسابرسی، برجسته می‌باشند. اعضای آکادمیک شامل خبرگان دانشگاهی و اساتید اقتصاد کشور در حوزه حسابرسی می‌باشند و اعضای عملیاتی شامل مدیران ارشد سازمان حسابرسی، کارشناسان سازمان بورس و اوراق بهادار تهران می‌باشند.

جدول ۱

مشخصات جامعه نمونه خبرگان پژوهش در بخش کیفی

اعضای نمونه دلفی	نمونه خبرگان دلفی	تعداد
جامعه نمونه خبرگان دلفی	اعضای خبره منتخب	۱۰
اعضای آکادمیک	اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها	۵
اعضای عملیاتی	کارشناسان سازمان بورس و اوراق بهادار	۳
	مدیران ارشد سازمان حسابرسی	۲

حجم نمونه در بخش کمی پژوهش با در نظر گرفتن تعمیم پذیری و کفایت حجم نمونه ۲۲۰ نفر از اساتید دانشگاه آزاد و مدیران شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران بود که پرسشنامه در میان این افراد توزیع شد و ۱۰ پرسشنامه به دلیل ناقص بودن کنار گذاشته شد و عملیات آماری بر روی ۲۱۰ آزمودنی صورت گرفت. روش نمونه‌گیری مورد استفاده در این پژوهش به دلیل پراکندگی جغرافیایی دانشگاه‌های کشور، تصادفی خوشه‌ای مرحله‌ای بود. در این راستا از بین استان‌های کشور ۱۰ استان به صورت تصادفی انتخاب شد و سپس در هر استان ۵ شهر به صورت تصادفی انتخاب شدند و سپس از هر شهر به صورت هدفمند دانشگاه‌های مورد نظر انتخاب شدند و در نهایت پرسشنامه در هر دانشگاه بین اساتیدی که ویژگی‌های نمونه مورد بررسی را داشتند به صورت تصادفی توزیع شد.

به منظور جمع‌آوری داده‌ها و اطلاعات در این پژوهش از روش‌های کتابخانه‌ای و میدانی هم زمان استفاده می‌شود که در روش میدانی از ابزار پرسشنامه استفاده شد. با توجه به اینکه تمرکز اصلی برای جمع‌آوری اطلاعات بر روی پرسشنامه قرار داشت، برای تکمیل اطلاعات از نقطه نظرات خبرگان طبق تکنیک دلفی نیز استفاده شد.

ابزار گردآوری داده‌های بخش کیفی در فرآیند دلفی فازی، ابتدا متغیرها و شاخص‌های اولیه که از طریق مبانی نظری موجود استخراج شده و در قالب یک کاربرگ (پرسشنامه نیمه‌باز) در اختیار خبرگان قرار می‌گیرد و موافقت خود را با شاخص‌ها و متغیرهای اولیه و پیشنهادی به صورت فازی دوزنقه‌ای در بازه صفر تا ده اعلام می‌دارند و چنانچه پیشنهادی در خصوص سایر متغیرهای مؤثر داشتند ارائه می‌دهند. پژوهشگر در فرایند نمونه‌گیری از شرکت‌کنندگان داده‌ها را مورد تحلیل قرار داد تا مواردی که ناقص بوده با دریافت اطلاعات جدید از شرکت‌کننده جدید کامل گردد. ابزار گردآوری داده‌های بخش کمی مقالات علمی موجود در این زمینه با روش کتابخانه‌ای از کتابها، پایگاه‌های معتبر علمی و پایان‌نامه‌های دانشگاهی و سپس از ابزار پرسشنامه محقق ساخته برگرفته از فرآیند دلفی استفاده شده است. این پرسشنامه شامل سؤالات بسته پاسخ با طیف لیکرت پنج‌گانه در خصوص شناسایی مؤلفه‌های روایی پرسشنامه شامل روایی صوری، محتوی و روایی سازه است و اعتبار آن با ضریب آلفای کرونباخ و ضریب پایایی ترکیبی اندازه‌گیری شد. برای تحلیل داده‌های کیفی پژوهش از روش دلفی فازی استفاده شد.

در بخش کمی برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش‌های آمار توصیفی و استنباطی استفاده شده است.

در بخش توصیفی، برای توصیف ویژگی‌های جمعیت شناختی از درصد فراوانی، جداول، نمودارها و همچنین برای توصیف متغیرهای پژوهش از میانگین، انحراف معیار، چولگی و کشیدگی استفاده شد. لازم به ذکر است که عملیات مربوط به آمار توصیفی با استفاده از نرم‌افزار Spss-21 انجام شد.

تجزیه تحلیل داده‌های بخش آمار استنباطی با استفاده از روش مدل سازی معادلات ساختاری و آزمون t انجام شد. همچنین برای تحلیل از نرم افزار Smart PLS استفاده شد.

یافته‌ها

بر اساس اطلاعات جمعیت‌شناختی آزمودنی‌ها ۶٪ از آزمودنی‌ها پائین‌تر از ۴۰ سال، ۲۲٪ بین ۴۰ تا ۴۵ سال، ۴۱٪ بین ۴۶ تا ۵۰ سال و ۳۱٪ بالای ۵۰ سال بودند. همچنین ۱۱٪ از آزمودنی‌ها دارای سابقه کار پائین‌تر از ۷ سال، ۲۹٪ بین ۷ تا ۱۳ سال، ۳۲٪ بین ۱۴ تا ۲۰ سال و ۲۸٪ از آزمودنی‌ها دارای سابقه کار بالای ۵۰ سال بودند. ۵۷٪ از آزمودنی‌ها مرد و ۴۳٪ زن بودند.

جدول ۲

خلاصه آزمون کولموگروفر-اسمیرنوف

سازه	بعد	آماره آزمون	سطح معناداری
عوامل سیاسی	عوامل فردی	۰,۵۳۱	۰,۲۳۸
	عوامل سازمانی	۰,۶۴۶	۰,۲۱۳
تقلب مالی	عوامل داخلی	۰,۵۳۹	۰,۲۳۲
	عوامل خارجی	۰,۵۶۸	۰,۲۲۴

با توجه به نتایج فوق، سطح معنی داری آماره‌ی آزمون کولموگروفر-اسمیرنوف برای هر متغیر بزرگتر از ۰,۰۵ است، لذا فرض صفر (نرمال بودن داده‌ها) تأیید و فرض مقابل رد می‌گردد. یعنی، داده‌ها از توزیع نرمال برخوردار هستند. در این تحقیق جهت غربال سازی شاخص‌ها از تکنیک دلفی بهره گرفته شد.

جدول ۳

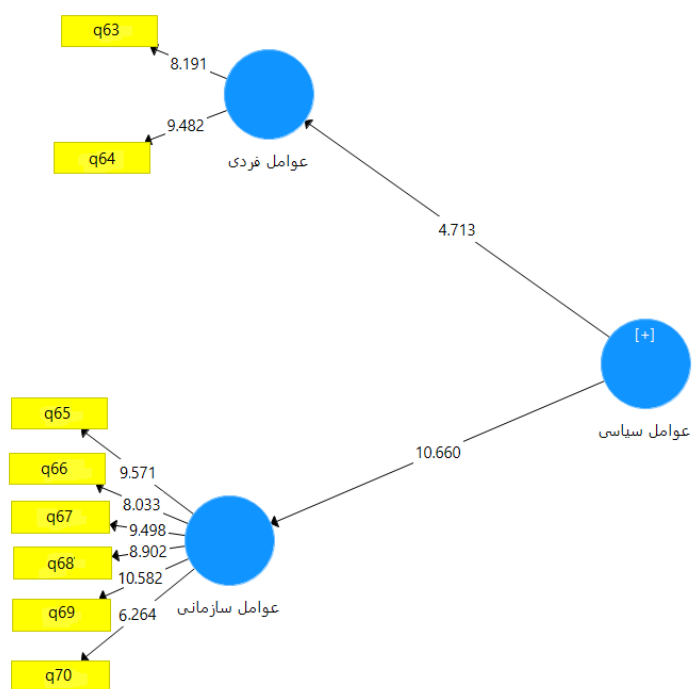
نتایج دلفی

بعد	مولفه	شاخص
عوامل سیاسی	عوامل فردی	گرایش سیاسی
	عوامل سازمانی	سهامدار عمده (فاجیو ۲۰۰۶) توضیح می‌دهد که اگر حداقل یک سهامدار حداقل ۱۰ درصد از کل سهام دارای حق رای را در اختیار داشته باشد) ارتباطات سیاسی بازنشستگی مقامات استانی ثبات سیاسی سیاست اقتصادی تغییرات سیاسی نظارت دولت
تقلب مالی	عوامل داخلی	حاکمیت شرکتی اهداف پیش بینی شده مالی ویژگی شخصیتی فعال ویژگی‌های عملیاتی، نقدینگی و ثبات مالی فشار انتظارات بیرونی کاهش مشتریان محصول صنعت و نزول صنعت کاهش حاشیه سود صنعت در نتیجه فشارهای بیرونی و شرایط سیاسی تغییرات سریع تکنولوژی وجود انحصار در عرضه کنندگان و عمده فروشان صنعت نیاز به افزایش سرمایه توسط مدیریت استفاده بیشتر از مبانی برابری که طبق استانداردها برای صنعت خاص مجاز است عدم به کار گیری مبنای معقولی در محاسبه برآوردهای حسابداری توسط مدیریت لزوم مقایسه شرکت با شرکت‌های مشابه به وسیله سرمایه گذاران عدم تهیه مستندات مناسب و به موقع برای معاملات
	عوامل خارجی	

در بخش کمی از مدلسازی معادلات ساختاری استفاده شد. همچنین در ادامه بعد از بررسی برازش ابعاد و مؤلفه‌ها، خروجی مربوط به مولفه‌های عوامل سیاسی و تقلب مالی به صورت شکل‌های زیر است.

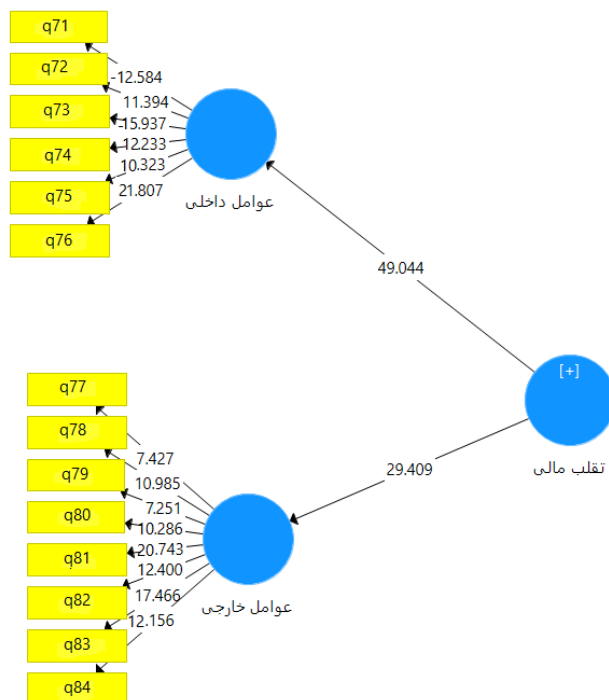
شکل ۱

خروجی معناداری عوامل سیاسی

شکل ۲

خروجی معناداری مولفه‌های تقلب مالی

برای بررسی داده ها، پرسش نامه برای تعیین درجه تناسب به صورت طیف پنج درجه ای تنظیم و در اختیار ۳۰ نفر از متخصصان این حوزه قرار داده شد. سپس داده های جمع آوری شده با استفاده از آزمون تی تک نمونه ای مورد ارزیابی قرار گرفت.

جدول ۴

نتایج آزمون تی تک نمونه ای (میانگین مورد انتظار = ۳)

ردیف	آیتم	سؤالات	میانگین	انحراف معیار	t	df	Si g.
۱	تطبیق	آیا مفاهیم از داده های بررسی شده تولید شده است؟	۳,۷۵	۰,۷۱۰	۷۳,۹۹	۲۹	۰,۰۰۰
۲	قابلیت فهم	آیا مفاهیم تشخیص داده می شوند و به شکل کلی نظام مند به هم مرتبط شده اند؟	۳,۲۱	۰,۶۷۶	۴۶,۳۱	۲۹	۰,۰۰۰
۳		آیا مقوله ها به خوبی تدوین شده اند؟	۳,۴۲	۰,۷۳۱	۵۸,۹۶	۲۹	۰,۰۰۰
۴	قابلیت	آیا نظریه چنان تبیین شده که تغییر شرایط متفاوت را در نظر بگیرد؟	۳,۵۷	۱,۰۴۶	۵۲,۲۸	۲۹	۰,۰۰۰
۵	تعمیم	آیا شرایط کلان تری که ممکن است بر پدیده مورد مطالعه اثر گذارد، تشریح شده است؟	۳,۹۲	۱,۲۲۵	۱۴,۹۰	۲۹	۰,۰۰۰
۶	کنترل	آیا یافته های نظری با اهمیت به نظر می رسند؟	۳,۲۶	۱,۳۳۸	۱۷,۶۲	۲۹	۰,۰۰۰

نتایج فوق نشان می دهد: در تطبیق، آماره t محاسبه شده (۷۳,۹۹) در سطح ۰,۰۵ معنادار است. مقایسه میانگین این جزء (۳,۷۵) با میانگین مورد انتظار نشان می دهد. در قابلیت فهم بودن، آماره t محاسبه شده (۴۶,۳۱) در سطح ۰,۰۵ معنادار است. مقایسه میانگین این جز (۳,۲۱) با میانگین مورد انتظار نشان می دهد قابلیت فهم بودن از نظر متخصصان دارای اعتبار است و با اطمینان ۹۵ درصد مورد تأیید قرار گرفته است. در رابطه با سؤالات قابلیت فهم، آماره t محاسبه شده برای هر دو سوال در سطح ۰,۰۵ معنادار و میانگین مشاهده شده در هر یک از این دو سوال از میانگین مورد انتظار (۳) بالاتر است؛ لذا از نظر متخصصان جزء قابلیت فهم محسوب می شود. در قابلیت تعمیم بودن، آماره t محاسبه شده (۵۲,۲۸) در سطح ۰,۰۵ معنادار است. مقایسه میانگین این جز (۳,۵۷) با میانگین مورد انتظار نشان می دهد قابلیت تعمیم بودن از نظر متخصصان دارای اعتبار است و با اطمینان ۹۵ درصد مورد تأیید قرار گرفته است. در رابطه با سؤالات قابلیت تعمیم، آماره t محاسبه شده برای هر دو سوال در سطح ۰,۰۵ معنادار و میانگین مشاهده شده در هر یک از این دو سوال از میانگین مورد انتظار (۳) بالاتر است؛ لذا از نظر متخصصان جزء قابلیت تعمیم محسوب می شود. در کنترل، آماره t محاسبه شده (۱۷,۶۲) در سطح ۰,۰۵ معنادار است. مقایسه میانگین این جز (۳,۲۶) با میانگین مورد انتظار نشان می دهد قابل کنترل بودن از نظر متخصصان دارای اعتبار است و با اطمینان ۹۵ درصد مورد تأیید قرار گرفته است. در رابطه با سؤالات کنترل، آماره t محاسبه شده برای سوال در سطح ۰,۰۵ معنادار و میانگین مشاهده شده از میانگین مورد انتظار (۳) بالاتر است.

بحث و نتیجه گیری

بر اساس یافته های پژوهش می توان گفت مؤلفه های تشکیل دهنده عوامل سیاسی، دارای ۲ مؤلفه به شرح زیر است:

- عوامل فردی: در این پژوهش شامل: گرایش سیاسی و سهامدار عمده، می باشد.

- گرایش سیاسی افراد می تواند به صورت مستقیم و غیرمستقیم بر قلب مالی در شرکت های بورسی تأثیر بگذارد. افراد با گرایش سیاسی ممکن است تلاش کنند تا با تحریف اطلاعات مالی شرکت به نفع یا برای اجرای سیاست های خاص سیاسی خود عمل کنند. این تحریف ممکن است شامل افزایش درآمدها و کاهش هزینه ها به منظور نمایش بهتر عملکرد مالی شرکت باشد. این اقدامات نادرست ممکن

است به تقلب مالی و تخلف از اصول حسابداری منجر شوند. همچنین، افراد با گرایش سیاسی ممکن است تصمیمات نادرستی را در زمینه تخصیص منابع شرکت اتخاذ کنند. ممکن است پروژه‌ها یا فعالیت‌های مالی به مناطق خاص یا برای رضایتی خاص انتخاب شوند. این انتخاب‌ها ممکن است با منافع مالی بهینه شرکت همخوانی نداشته باشند و ممکن است به تلفات مالی و زیان‌هایی منجر شوند. علاوه بر این، افراد با گرایش سیاسی ممکن است سعی کنند تا انتشار اطلاعات مالی شرکت را به تأخیر بیندازند تا زمانی که مطالبات سیاسی خود را رسوب بدهند. این تأخیر می‌تواند به سرمایه‌گذاران اطلاعات نادرست یا غیرکامل ارائه دهد و به عدم شفافیت در بازار منجر شود. برای پیشگیری از اثرات منفی گرایش سیاسی بر تقلب مالی، نظارت دقیق‌تری بر اصول حاکمیت شرکتی و ارائه به موقع و صحیح اطلاعات مالی بسیار مهم است. همچنین، استقلال برخی از نهادها و مراجع حاکمیتی نیز می‌تواند به کاهش تأثیرات گرایش سیاسی کمک کند.

-سهمداران عمده، به عنوان اشخاصی که مالکیت قابل توجهی از سهام شرکت‌ها دارند، توانایی تأثیرگذاری بر تصمیمات اجرایی و راهبردی شرکت‌ها دارند. در شرایطی که سهامدار عمده تصمیم به تغییرات در عملکرد مالی شرکت می‌گیرد، ممکن است تمایل به افزایش سودآوری به هر قیمت داشته باشد. این تمایل ممکن است به تصمیماتی منجر شود که به تقلب مالی منتهی شوند.

به طور خلاصه، گرایش‌های سیاسی می‌توانند باعث تضعیف نظارت و کنترل‌های مالی در شرکت‌ها شوند، در حالی که سهامداران عمده می‌توانند با اجرای تصمیمات تأثیرگذار بر عملکرد مالی شرکت‌ها به تقلب مالی منجر شوند. برای جلوگیری از این پدیده‌ها، نیاز به نظارت دقیق بر نهادهای دولتی و شرکت‌ها و تعهد به اصول حاکمیت شرکتی قوی است.

عوامل سازمانی: در این پژوهش شامل: ارتباطات سیاسی، بازنشستگی مقامات استانی، ثبات سیاسی، سیاست اقتصادی، تغییرات سیاسی، نظارت دولت، می‌باشد.

-بازنشستگی مقامات استانی: بازنشستگی مقامات استانی می‌تواند به تقلب مالی در شرکت‌های بورسی تأثیر بگذارد. زمانی که مقامات استانی در حال بازنشستگی هستند، ممکن است تمایل داشته باشند که عملکرد مالی شرکت‌ها در استان خود را به نفع خود بهبود ببخشند تا به عنوان انجام دهنده موفقیت‌های اقتصادی در زمان خدمت خود شناخته شوند. این ممکن است باعث تحریف اطلاعات مالی، تصمیمات نادرست در تخصیص منابع، و انتخاب پروژه‌های سودآور در زمینه‌های مختلف شود.

-تغییرات در سیاست‌ها و دولت می‌تواند به تغییر در قوانین و مقررات مالی منجر شود. این تغییرات ممکن است به ترتیب به تغییر در نگرانی‌ها و فشارهایی که بر شرکت‌ها وارد می‌شود، منجر شود.

-نظارت دولت و نهادهای حاکمیتی در شرکت‌ها می‌تواند به تقلب مالی جلوگیری کند. واحدهای مربوط به نظارت و بازرسی مالی می‌توانند تشخیص دهنده فعالیت‌های تقلبی و تخلفات حسابداری شوند و اقدامات قانونی را علیه شرکت‌ها که در تقلب مالی دست داشته‌اند، آغاز کنند. به عبارت دیگر، نظارت دولتی می‌تواند به عنوان یک عامل منفی بر تقلب مالی تأثیرگذار باشد.

-ارتباطات سیاسی می‌تواند بر تقلب مالی تأثیر گذار باشد. در برخی موارد، شرکت‌ها ممکن است با تأثیرگذاری در تصمیمات سیاسی و ایجاد روابط مطلوب با مقامات سیاسی سعی کنند تا از تبدیل تصمیمات مالی به سود خود جلوگیری کنند. این ارتباطات ممکن است به تصمیمات نادرست در زمینه تخصیص منابع یا اصول حسابداری منجر شوند.

-تأثیر سیاست‌های اقتصادی بر تقلب مالی در شرکت‌های بورسی می‌تواند به چندین شکل متفاوت باشد. از یک سو، سیاست‌های مالی دولت می‌تواند به صورت مستقیم بر تقلب مالی تأثیر بگذارند؛ به عنوان مثال، افزایش مالیات‌ها یا کاهش تسهیلات مالی ممکن است شرکت‌ها را به تقلب مالی و تغییر در گزارش‌دهی مالی ترغیب کند. همچنین، تغییرات ناگهانی در نرخ ارز می‌تواند ارزش دارایی‌ها یا بدهی‌ها را تحت فشار قرار دهد و شرکت‌ها را به تغییر در گزارش‌دهی مالی و تصمیم‌گیری‌های نادرست وارد کند. به علاوه، برنامه‌های تحول اقتصادی

دولت ممکن است به تغییرات سریع در شرایط اقتصادی و مالی منجر شود، که می‌تواند شرکت‌ها را در مواجهه با چالش‌ها و فشارهای اقتصادی قرار دهد و تصمیمات نادرست را به عنوان راه‌حل موقتی نمایش دهد. از دیگر سو، سیاست‌های اقتصادی ممکن است به تقویت نظارت دولتی و نظام بانکی کمک کنند، که می‌تواند به تشخیص اقدامات تقلبی و تخلفات حسابداری در شرکت‌ها کمک کند و از ارتکاب تقلب مالی جلوگیری کند. همچنین، تغییرات در سیاست‌های تجارت بین‌المللی ممکن است به تغییرات در تجارت بین‌المللی و عملکرد مالی شرکت‌ها منجر شوند. این تأثیرات ممکن است در شرایط اقتصادی و سیاسی خاص و به تأثیر عوامل گوناگونی نظیر سیاست‌های دولتی، نرخ ارز، و برنامه‌های تحول اقتصادی وابسته باشند.

- ثبات سیاسی می‌تواند بر تقلب مالی در شرکت‌های بورسی تأثیر بگذارد. این تأثیر می‌تواند به صورت مستقیم و غیرمستقیم باشد. زمانی که محیط سیاسی ثابت و پایدار است، افراد و شرکت‌ها ممکن است کمترین نیاز به انجام تقلب مالی داشته باشند. چرا که تحریف یا تلاش برای پنهان کردن اطلاعات مالی ممکن است در یک محیط پایدار تشخیص داده شود و به مشکوک شدن افراد بیانجامد. در نتیجه، ارتکاب تقلب مالی در شرکت‌ها در شرایط ثبات سیاسی ممکن است مشکل‌تر باشد. همچنین، زمانی که محیط سیاسی پایدار است، رقابت در بازارها ممکن است شفاف‌تر باشد. این به معنای این است که شرکت‌ها ممکن است نمایش دقیق‌تری از عملکرد خود ارائه دهند و نتایج مالی را به وضوح توضیح دهند. در چنین شرایطی، تقلب مالی برای شرکت‌ها ریسک بالاتری دارد و ممکن است منجر به تأثیرات منفی و سوءاستفاده از قوانین شود. وجود یک محیط سیاسی پایدار می‌تواند به تقویت نظارت موثر بر شرکت‌ها کمک کند. دولت‌ها و نهادهای نظارتی ممکن است در شرایط ثبات سیاسی بتوانند بهترین نظارت را انجام دهند و از تقلب مالی جلوگیری کنند. همچنین، قضاوت‌ها و تصمیمات قضایی نیز در چنین شرایطی به تسهیل رسیدگی به پرونده‌های تقلب مالی کمک می‌کنند.

ثبات سیاسی می‌تواند به طور غیرمستقیم نیز بر تقلب مالی، تأثیر بگذارد. به عنوان مثال، در محیطی که سیاست‌ها و قوانین ثابت است، شرکت‌ها ممکن است به طراحی استراتژی‌های مالی پایدارتر و درازمدت تمایل داشته باشند تا به تقلب مالی اعتماد کنند. این می‌تواند به تضعیف اثر تقلب مالی منجر شود.

در کل، ثبات سیاسی می‌تواند به پیشگیری از تقلب مالی و ارتکاب تخلفات حسابداری کمک کند. همچنین، توسعه نظارت موثر توسط دولت و نهادهای حاکمیتی در محیطی پایدار نیز می‌تواند به تعزیز شفافیت و افزایش کیفیت گزارش‌دهی مالی شرکت‌ها کمک کند و از تقلب مالی جلوگیری کند.

بر اساس نتایج پژوهش، عوامل تشکیل‌دهنده تقلب دارای ۲، مؤلفه به شرح زیر است:

عوامل داخلی: در این پژوهش شامل: حاکمیت شرکتی، اهداف پیش‌بینی شده مالی، ویژگی شخصیتی فعال، ویژگی‌های عملیاتی،

نقدینگی و ثبات مالی، فشار انتظارات بیرونی، کاهش مشتریان محصول صنعت و نزول صنعت می‌باشد.

- حاکمیت شرکتی بر تقلب مالی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار ایران بسیار مهم است. حاکمیت شرکتی به

عنوان یکی از عوامل داخلی موثر بر تقلب، با افزایش شفافیت و اطلاعات دقیق در مورد عملکرد مالی و عملیات شرکت به سهامداران اعتماد می‌دهد و تصمیم‌گیری‌های بهتری را ترویج می‌کند.

- اهداف پیش‌بینی شده مالی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار ایران تأثیر مهمی بر کاهش تقلب مالی دارند. اهداف

پیش‌بینی شده مالی شامل پیش‌بینی درآمد، سود، سود هر سهم، نقدینگی و سایر متغیرهای مالی در آینده توسط مدیران یا محل تصمیم‌گیری شرکت‌ها هستند. این اهداف می‌توانند تأثیر مستقیمی بر تقلب مالی در شرکت‌ها داشته باشند. اهداف پیش‌بینی شده مالی به عنوان معیارهای عملکرد اداری و مدیریتی در شرکت‌ها استفاده می‌شوند. همچنین، اهداف پیش‌بینی شده مالی می‌توانند مدیران را تحت فشار بیشتری برای

دستیابی به آن‌ها قرار دهند و این فشار ممکن است منجر به رفتارهای نادرست مدیران شود، از جمله تحریک تقلب مالی به منظور تحقق اهداف پیش‌بینی شده. علاوه بر این، در بسیاری از سازمان‌ها، پاداش‌های مدیریتی به دستیابی به اهداف پیش‌بینی شده مالی مرتبط می‌شوند. این مرتبط بودن می‌تواند تشویق مدیران به انجام تغییرات در گزارش‌های مالی به منظور تحقق اهداف پیش‌بینی شده شود. همچنین، اهداف پیش‌بینی شده مالی می‌توانند توسط سهامداران و بازار سرمایه به عنوان معیارهای برآورد عملکرد شرکت‌ها مورد توجه قرار گیرند.

- ویژگی‌های شخصیتی فعال می‌توانند تأثیر مهمی بر تقلب مالی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار ایران داشته باشند. این ویژگی‌های شخصیتی شامل مسائلی نظیر اخلاقی بودن و ارزش‌های شخصیتی هستند که می‌توانند به شکل زیر تأثیر گذاشته و به پیشگیری از تقلب مالی کمک کنند: ویژگی‌های شخصیتی مانند اخلاقی بودن و ارزش‌های شخصیتی می‌توانند تصمیمات افراد در سازمان‌ها را تحت تأثیر قرار دهند. افرادی که اخلاقی بودن را به عنوان یکی از ارزش‌های شخصیتی خود قرار داده‌اند، احتمالاً کمتر به تقلب مالی روی آورده و تصمیمات اخلاقی تری انجام می‌دهند. افراد با ویژگی‌های شخصیتی که خودکنترلی و مدیریت تنش را توانایی‌های خود قرار داده‌اند، ممکن است در مواجهه با فرصت‌ها یا فشارهای مالی تمایل کمتری به تقلب داشته باشند. این ویژگی‌ها ممکن است باعث کاهش احتمال تصمیمات نادرست و تقلب مالی شوند. افرادی که نگران عواقب اخلاقی و حقوقی اقدامات خود هستند، احتمالاً از تقلب مالی دوری می‌کنند. وجود این ویژگی‌ها ممکن است به عنوان محدودکننده‌هایی بر تصمیمات نادرست در زمینه تقلب مالی عمل کند.

به طور کلی، ویژگی‌های شخصیتی فعال می‌توانند تأثیر مهمی بر تصمیمات و رفتارهای افراد در سازمان‌ها داشته باشند، توسعه فرهنگ اخلاقی و اهداف اخلاقی در سازمان‌ها می‌تواند به تقویت ویژگی‌های شخصیتی فعال منجر شود و از تقلب مالی جلوگیری کند.

- ویژگی‌های عملیاتی، نقدینگی و ثبات مالی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می‌توانند به عنوان عوامل مهمی در کاهش تقلب مالی نقش داشته باشند. ویژگی‌های عملیاتی به توانایی شرکت در مدیریت عملیات مالی به دقت و شفافیت اشاره دارند. نقدینگی به میزان پول نقد و معادل‌های نقدی در دسترس شرکت اشاره دارد و می‌تواند در تجارت نقدینگی و اجرای تعهدات مالی موثر باشد. ثبات مالی نیز به میزان پایداری و توانایی شرکت در مقابله با نوسانات مالی اشاره دارد. این ویژگی‌ها ممکن است از طریق کاهش فرصت‌های تقلبی و افزایش شفافیت و اعتماد بازار به تقلب مالی جلوگیری کنند.

- بر اساس نتایج پژوهش فشار انتظارات بیرونی به عنوان یکی از عوامل تأثیرگذار بر تقلب مالی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران بیان شد. وقتی شرکت‌ها تحت فشار قرار می‌گیرند تا به انتظارات بازار سرمایه، سهامداران، و سایر نهادهای بیرونی پاسخ دهند، ممکن است تصمیم به ارائه اطلاعات مالی غلط یا تحریف شده به منظور تحقق این انتظارات بیرونی بگیرند. این فشار می‌تواند به تضخیم تقلب مالی منجر شود و به علت تحت فشار بودن شرکت‌ها برای رسیدگی به انتظارات بیرونی، کاهش شفافیت و اعتماد بازار منجر به تقلب مالی گردد. برای جلوگیری از این پدیده، نهادهای نظارتی و مدیریتی باید از شفافیت و اصول حاکمیت شرکتی قوی حمایت کنند و فرصت‌های تقلبی را کاهش دهند.

- کاهش تعداد مشتریان محصول صنعت و نزول در صنعت می‌توانند به عنوان یکی از عوامل مؤثر بر تقلب مالی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران عمل کنند. زمانی که شرکت‌ها با کاهش تقاضا برای محصولات و خدمات خود مواجه می‌شوند و صنعت‌هایی که در آن‌ها فعالیت می‌کنند تحت فشار نزولی قرار دارند، ممکن است فشارهای مالی رو به افزایش باشند. به منظور حفظ نرخ سودآوری و ارزش سهام، شرکت‌ها ممکن است به تصمیمات نادرست و تقلب مالی روی آورند. علاوه بر این، کاهش تعداد مشتریان ممکن است باعث کاهش درآمد و افزایش فشار بر مدیریت مالی شرکت‌ها شود، که می‌تواند به مدیران و مدیریت علیه تقلب مالی بی‌توجه کند و در نهایت

به ثقلب مالی منجر شود. برای جلوگیری از این پدیده، اهمیت مدیریت مالی صحیح و پیش‌بینی درست در شرکت‌ها برای سازمان‌ها بسیار حیاتی است و نیاز به توجه به تغییرات در صنعت و بازار دارد.

عوامل خارجی: در این پژوهش شامل: کاهش حاشیه سود صنعت در نتیجه فشارهای بیرونی و شرایط سیاسی، تغییرات سریع تکنولوژی، وجود انحصار در عرضه کنندگان و عمده فروشان صنعت، نیاز به افزایش سرمایه توسط مدیریت، استفاده بیشتر از مبانی برابری که طبق استانداردها برای صنعت خاص مجاز است، عدم به کارگیری مبنای معقولی در محاسبه برآوردهای حسابداری توسط مدیریت، لزوم مقایسه شرکت با شرکت‌های مشابه به وسیله سرمایه‌گذاران، عدم تهیه مستندات مناسب و به موقع برای معاملات می‌باشد.

- کاهش حاشیه سود صنعت نشان‌دهنده تنگنای مالی و فشارهای بیرونی بر شرکت‌ها است. در این شرایط، ممکن است مدیران تصمیم به انجام تعدادی از روش‌های تقلبی برای افزایش سودآوری کنند. مثلاً، آن‌ها ممکن است درآمدها را بالا ببرند یا هزینه‌ها را پایین بیاورند تا به تعهدات مالی مطلوب پاسخ دهند. این ممکن است شامل تحریف گزارش‌های مالی، مخفی کردن بدهی‌های واقعی، یا کاهش قیمت‌های محصولات و خدمات باشد. برای مقابله با این موقعیت، نظارت موثری بر کیفیت گزارش‌دهی مالی و اصول حاکمیت شرکتی قوی ضرور است.

- تکنولوژی در حال تغییر سریع است، و اگر شرکت‌ها نتوانند با این تغییرات همگام شوند، ممکن است برای حفظ سودآوری و رقابت پذیری به ثقلب مالی روی آورند. برای مثال، شرکت‌ها ممکن است ارزش‌داری‌های خود را بیشتر از حد واقعی اعلام کنند یا سود پایین‌تری گزارش دهند تا به سرمایه‌گذاران نشان دهند که قادر به مقابله با تحولات تکنولوژیکی هستند. این تصمیمات ممکن است از طریق تحریف ارقام حسابداری، تخصیص نادرست هزینه‌ها، یا به اشتراک گذاری اطلاعات نادرست باشند. برای جلوگیری از این موقعیت، شرکت‌ها باید استراتژی‌هایی را برای تطابق با تغییرات تکنولوژیکی تدارک دهند و اصول حاکمیت شرکتی قوی را رعایت کنند.

- وجود انحصار در بازار می‌تواند شرکت‌ها را به تصمیمات نادرست ترغیب کند تا از وضعیت انحصاری بهره‌برند. این ممکن است شامل تغییرات در قیمت‌گذاری محصولات، کاهش سودآوری به منظور تشویق مشتریان بیشتر، یا افزایش هزینه‌ها برای جذب مشتریان از رقبای باشد. این تصمیمات ممکن است از طریق تغییر اطلاعات مالی، تخصیص نادرست هزینه‌ها یا تعاملات نادرست با سایر اشخاص در بازار انجام شوند. برای مقابله با این موقعیت، نیاز به نظارت دقیق‌تر بر عملکرد شرکت‌ها و رفتار آن‌ها در بازار است.

- نیاز به افزایش سرمایه ممکن است به مدیران فشار بیشتری وارد کند تا به تصمیمات نادرست روی آورند. این ممکن است شامل تصمیماتی مثل افزایش بدهی یا صدور اوراق بهادار تقلبی باشد تا به تأمین سرمایه‌پذیری بپردازند. برای جلوگیری از این پدیده، نظارت دقیق‌تری بر سیاست‌های سرمایه‌گذاری و تأمین سرمایه توسط مدیران لازم است.

- استفاده از مبانی برابری غیرمعقول ممکن است باعث تحریف اطلاعات مالی شود. ممکن است شرکت‌ها از روش‌های ارزش‌گذاری نادرست برای دارایی‌ها یا بدهی‌ها استفاده کنند تا به نمایش ارزش‌گذاری بیشتری برسند و سودآوری بهتری را نشان دهند. این تصمیمات ممکن است از طریق تحریف اطلاعات مالی و ایجاد ارقام حسابداری غیرصحیح انجام شوند. برای مقابله با این موقعیت، اصول حاکمیت شرکتی و استانداردهای حسابداری معتبر باید رعایت شوند.

- عدم استفاده از مبانی برابری معقول ممکن است به تحریف اطلاعات مالی منجر شود. مدیران ممکن است از مبانی غیرمعقولی برای تقسیم سود و خسارت، ارزش‌داری‌ها، یا تخصیص هزینه‌ها استفاده کنند تا به سرمایه‌گذاران پیشنهادی غیرصحیح دهند. برای مقابله با این پدیده، نیاز به نظارت موثرتری بر محاسبات و ارزش‌گذاری مالی توسط مدیران و بازرسان مالی است.

- لزوم مقایسه شرکت با شرکت‌های مشابه توسط سرمایه‌گذاران ممکن است مدیران را تحت فشار قرار دهد تا به تصمیمات نادرست برای جلب توجه و جلب سرمایه بپردازند. ممکن است از طریق تحریف اطلاعات مالی، تخصیص نادرست هزینه‌ها، یا ارائه اطلاعات نادرست به سرمایه‌گذاران این تصمیمات اجرا شوند. برای جلوگیری از این موقعیت، شفافیت در ارائه اطلاعات مالی و اصول حاکمیت شرکتی باید تقویت شوند.

- عدم تهیه مستندات مناسب ممکن است امکان بررسی و تعقیب تراکنش‌ها را کاهش دهد و به ایجاد موقعیت‌های تقلبی برای مدیران و کارکنان منجر شود. ممکن است از طریق حذف یا تغییر مستندات مالی، تصویری نادرست از عملکرد شرکت ارائه دهند. برای جلوگیری از این پدیده، شرکت‌ها باید فرآیندهای مستندسازی معاملات را بهبود دهند و اطلاعات به موقع و به شکل صحیح ارائه شود.

بر اساس یافته‌های پژوهش، چند پیشنهاد مطرح می‌شود:

- توجه به تعهدات سیاسی و اقتصادی: مدیران باید در تصمیم‌گیری‌های خود به تعهدات سیاسی و اقتصادی توجه کنند و مطابق با مقررات و قوانین عمل کنند.
- استفاده از نظام سهامداری عادلانه: ایجاد نظام سهامداری که به تعادل بین سهامداران عمده و کوچک کمک کند و از تمرکز بیش از حد قدرت در دست چند نفر جلوگیری کند.
- توانمندی و ایجاد ساختار قوی سیاسی: توانمندی سیاست‌گذاران در تدوین و اجرای سیاست‌ها و تدابیر مالی به منظور تقویت بازار سرمایه و کاهش تقلب.
- تقویت نظام نظارتی: افزایش نظارت دولت بر بازار سرمایه و تشدید نظارت بر عملکرد شرکت‌ها به منظور جلوگیری از تقلب مالی.

تعارض منافع

در انجام مطالعه حاضر، هیچ‌گونه تضاد منافع وجود ندارد.

مشارکت نویسندگان

در نگارش این مقاله تمامی نویسندگان نقش یکسانی ایفا کردند.

موازین اخلاقی

در انجام این پژوهش تمامی موازین و اصول اخلاقی رعایت گردیده است.

شفافیت داده‌ها

داده‌ها و مآخذ پژوهش حاضر در صورت درخواست از نویسنده مسئول و ضمن رعایت اصول کپی رایت ارسال خواهد شد.

حامی مالی

این پژوهش حامی مالی نداشته است.

References

- Abdullahi, R., Noorhayati, N., Mansor, M., & Nuhu, S. (2015). Fraud Triangle Theory and Fraud Diamond Theory: Understanding the Convergent and Divergent for Future Research. *European Journal of Business and Management*, 7(28), 30. <https://doi.org/10.6007/IJARAFMS/v5-i4/1823>
- Agrawal, A., & Knoeber, C. (2020). Do Some Outside Directors Play a Political Role. *Journal of Law and Economics*, 44(1). <https://doi.org/10.1086/320271>
- Al-dhamari, R., & Ismail, K. N. I. K. (2019). Cash Holdings, Political Connections, and Earnings Quality. *International Journal of Managerial Finance*, 11(2), 215-231. <https://doi.org/10.1108/IJMF-02-2014-0016>
- Duan, J. C., & Wein, J. (2021). Fraud Risk and the Price Structure of Individual Equity Options. *Review of Financial Studies*, 22(5), 1981-2006. <https://doi.org/10.1093/rfs/hhn057>
- Liao, L., Chen, G., & Zheng, D. (2019). Corporate social responsibility and financial fraud: Evidence from China. *Accounting & Finance*, 59(5), 3133-3169. <https://doi.org/10.1002/csr.1710>
- Rout, S. (2024). Fraud Detection Using Deep Learning. *International Journal of Electrical and Data Communication*, 5(1), 07-11. <https://doi.org/10.22271/27083969.2024.v5.i1a.37>
- Saeed, A., Belghitr, Y., & Clark, E. (2016). Do political connections affect firm performance? Evidence from a developing country. *Journal of Emerging Markets Finance and Trade*, 52(8), 1879-1891. <https://doi.org/10.1080/1540496X.2015.1041845>
- Serly, A., & Eddy, C. (2020). The effect of financial ratios in detecting fraudulent company listed on the Indonesia Stock Exchange. *Global Financial Accounting Journal*, 4(2), 39-46. <https://doi.org/10.37253/gfa.v4i2.1232>
- Sulaiman, S. S. (2024). Credit Card Fraud Detection Using Improved Deep Learning Models. *Computers Materials & Continua*, 78(1), 1049-1069. <https://doi.org/10.32604/cmc.2023.046051>
- Sure, P. (2024). Feature Selection Techniques for Enhancing Credit Card Fraud Detection Performance: A Hybrid Metaheuristic Approach Using Nature-Inspired Algorithms. *International Journal for Research in Applied Science and Engineering Technology*, 12(2), 1185-1194. <https://doi.org/10.22214/ijraset.2024.58549>
- Yazdan Panah, M., & Ahmadi Mousavi, S. M. (2023). Legal Supervision Styles for Capital Market Health. *Dynamic Management and Business Analysis*, 2(3), 196-207. <https://doi.org/10.22034/dmbaj.2024.2037208.1063>